

Mötesanteckningar - Möte i ROS arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor (MoK), 2025-09-09

Närvarande:

Deltagare på plats:

Petra Sundlöf	Socialstyrelsen
Jonas Dahlgren	SLU
Anders Jäder	Trafa
Peter Abrahamsson	Försäkringskassan
Pär Millstam	Arbetsmiljöverket
Torbjörn Lindquist	Konjunkturinstitutet
Mia Kling	SCB
Heather Bergdahl	SCB
Anna Ardefors	SCB
Sabri Danesh	SCB

Deltagare på länk:

Nasser Nuru Mahmud	Folkhälsomyndigheten
Niklas Notstrand	Energimyndigheten
Linn Christiansen	Skogsstyrelsen
Anders Grönvall	Jordbruksverket
Anna Töreneke	UKÄ

Laget runt med aktuella frågor på SAM

UKÄ:

- UKÄ är i slutfasen av en förstudie som undersöker möjligheterna att införa PxWeb.
- Vi förbereder även för att göra statistik om examinerades etablering på arbetsmarknaden till officiell statistik. UKÄ har under många år följt upp hur det går för de studenter som tar en examen på grundnivå och avancerad nivå, vilken ställning de har på arbetsmarknaden. I arbetet med att göra denna statistik till officiell statistik har vi sammanställt tidigare synpunkter från användare och diskuterat frågor i vårt användarråd (som vi kallar rådgivande gruppen). Vi har tagit fram en kvalitetsdeklaration och beskrivning av statistikens framställning. Planen är att under 2026 publicera statistiken som officiell statistik.

Skolverket:

- De nationella proven ges i digital form från och med i höst, i en successiv utrullning för både grundskolan och gymnasiet. Det är oklart när vi kan ta ställning till om eller när vi kan publicera officiell statistik utifrån dessa prov.
- Vi har genomfört en förändring i våra föreskrifter som gör att vi från och med i höst kommer att kunna samla in personal i skolbibliotek.
- Vi har genomfört förändringar i våra föreskrifter som innebär en utökad insamling av betyg med anledning av de nya ämnesbetygen i gymnasieskolan.

Arbetsmiljöverket:

- Den nya Arbetsundersökningen publicerades i april. Undersökningen är till stor del omarbetad (både vad gäller frågeformuleringar och urvalsmetoder) men resultaten påminner i stora drag ändå om de tidigare undersökningsomgångarna.
- Undersökningen Arbetsorsakade besvär närmar sig publicering (8 oktober). Arbete pågår med att färdigställa rapport mm. Samtidigt funderar vi på hur undersökningen ska genomföras i framtiden.
- AV:s arbetsskadestatistik ska offentliggöras via PX-web i framtiden. Arbete med detta pågår.
- Arbete pågår med att förbereda för övergången till SNI2025 (NACE rev 2.1). Lite oklart just nu hur stort detta arbete blir.

Jordbruksverket:

I det stora hela går arbetet på som vanligt. Vi har ett antal nyanställningar på enheten utifrån det stora arbete som ska genomföras för att gå över från FADN till FSDN. Det är en EU-styrd årlig undersökning på ca 1 000 jordbruksföretag som tidigare endast berört ekonomiska variabler men från och med 2026 även ska inkludera variabler om social och miljömässig hållbarhet.

År 2026 är det också dags för totalundersökningen över strukturen i jordbruket som genomförs 3 gånger under en 10-årsperiod.

Vi arbetar kontinuerligt också med att se över hur vi tar fram våra uppgifter och möjligheten att producera statistik från andra källor än traditionella undersökningar, allt från satellitdata till administrativa register.

SLU:

- Release av den tryckta varianten av vår officiella statistik sker i dagarna, vidare håller vi på att förbereda för vår release av preliminär officiell statistik för år 2025.
- Deltagande i några regeringsuppdrag tillsammans med Naturvårdsverket kring restaureringsförordningen mm.

Konjunkturinstitutet:

- Vi har nyligen gjort företagsundersökningen till officiell statistik och att vi nu undersöker möjligheten och konsekvenserna av att göra den obligatorisk.

- Inför SNI-omläggningen, kommissionens brytpunkt för upphandlingar är satt till maj 2027, vilket ger oss ett gynnsamt tidsfönster. Genom att genomföra SAMU-urvalsbyten före detta datum kan vi säkerställa att vi har tillgång till urval enligt både den gamla och den nya metoden. Det möjliggör en direkt jämförelse mellan systemen och ger oss underlag för att mäta effekterna av omläggningen på ett systematiskt sätt.

Folkhälsomyndigheten:

- Vi har utökat vår produkt om smittsamma sjukdomar med nya sjukdomar och kommer fortsätta med kvalitetsarbete för att utöka med nya sjukdomar till nästa publicering.
- Vi har också satt i gång ett projekt med kvalitetssäkring av andra datakällor för att bedöm kvalitén på data och planera eventuell ny produkt. En omorganisation med en ny enhet för analys där kvalitetssäkring kommer bli en del av hemma till.
- Dokumentera produktionsprocessen

Energimyndigheten

- Statistikansvaret
- Förstudie för omfattning och statistik omkring infrastruktur inom energiområdet
- Ny GD
- Arbete tillsammans med SCB, EI; SVK mfl. För att skapa elregister med leveranser från SVKs Edielsystem på elmarknaden
- Projektdeltagande tillsammans med SCB, RISE, Vattenfall och Volvo i Common European Energy Dataspace
- Nationella initiativ inom förbättrad information om adresser mellan myndigheter tillsammans med SCB, Lantmäteriet, Bolagsverket, Skatteverket, Boverket
- Nationellt initiativ med SCB, RISE för nationell plattform inom energiområdet kopplat emot Eus dataområden
- Implementering av föreslagna nya ändrade krav på Energistatistik regleringen Amendment ESR 1099/2008
- Från och med i år via IEA, OECD och RK ingående som medlem i Kommiteen över energistatistik till IEA

Försäkringskassan:

- Tre av fyra nyrekryteringar är på plats vilket innebär att vi går från 12 personer till 16 vid årets slut.
- Vi kommer helt övergå till SAS-Viya (från EG) vid årsskiftet, men är en hel del teknik och säkerhet som måste lösas kvar.
- Socialförsäkringen har inte varit så mycket i ropet på sista tiden vilket innebär att vi har haft ett ganska så lugnt och stabilt läge.

Trafikanalys:

- Vi implementerar visualisering av statistiken i verktyget Statistics Studio från företaget Infviz. Vi skapar interaktiva tabeller och grafer där man kan välja skärningar och tidsperioder. Flera produkter har implementerats på hemsidan och nu i höst jobbar vi med ytterligare ett antal.
- Vi arbetar med att införa nya produktsidor för de olika statistikprodukterna på webben med ny design och modernare utseende. Översiktliga förslag finns framtagna och nu ska vi ta fram mer detaljerade förslag.
- Vi har ett regeringsuppdrag för redovisning av grad av elektrifiering i statistiken. Flertal produkter kommer förhoppningsvis få fler indelningar när det gäller elektrifiering.
- Vi planerar att dra igång ett projekt som syftar till att se över syfte och ändamål med de olika statistikprodukterna för att få en mer enhetlig bild.
- Vi bedriver arbete tillsammans med Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Trafikanalys och Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) för att ta fram en gemensam nationell grunddatadomän inom transportsystemet, dvs en gemensam plattform för samverkan kring data. Syftet är att skapa ett säkert, effektivt och enkelt informationsutbyte inom och med offentlig förvaltning.
- Vi arbetar för att införa en digital brevlåda vid insamling av Resvaneundersökningen.
- Vi bedriver ett utvecklingsarbete för utveckling av statistiken om körsträckor.
- Vi har ett projekt för beskrivning av skogsindustrins transporter i form av en rapport. Vi vill skapa en s.k. logistikkarta, dvs en karta som visar Sveriges godstransporter med olika trafikslag och mellan olika områden

Socialstyrelsen

- Sedan en tid tillbaka så har vi inkluderat regionala statistikområden (Reg-SO) som en del i rapporteringen av officiell statistik om hälso- och sjukvård. Detta som ett sätt att belysa hur hälsan ser ut i de mer utsatta områdena i Sverige. Vi har nu även på prov inkluderat det i ett par av våra publiceringar om socialtjänstinsatser. Planen är att arbeta vidare med detta.
- På myndigheten pågår också en del förarbeten inför den nya socialtjänstdataregisterlagen som är tänkt att träda i kraft under 2027. Den lagen kommer att möjliggöra skapandet av ett nytt enhetligt socialtjänstregister. Idag har vi flera olika insamlingar och mindre register på socialtjänstområdet. Det finns flera fördelar med att ha ett enda större register så vi hoppas på att ett sådant kan vara färdigt kort efter att den nya lagen börjat gälla.

Skogsstyrelsen

- Överlag flyter arbetet med att producera och publicera statistiken som vanligt. Vi har haft två pensionsavgångar under året och gjort två nyanställningar på enheten. Vi har flera parallella utvecklingsarbeten på gång.
- Sammanställer underlag till skogsräkenskaper som är ny europeisk statistik för som börjar rapporteras 2025. Rapporteringen finns sedan tidigare men har då varit frivillig. Samarbetar med SLU och SCB.
- Tar fram ny statistik om priser på skogsmark som kommer att publiceras under hösten och
- Tar fram ny statistik om rundvirkespriser genom enkäter.
- Har börjat titta på förutsättningar för ny entreprenörsstatistik utifrån register

SCB:

- Statistikdagen 2025 äger rum 20 oktober på Sergel Hub (i Stockholm). Årets tema är *Statistik som kompass i vardagen*. Moderator är Augustin Erba och bland årets medverkande finns bland andra historikern Gunnar Wetterberg, journalisten Katrine Kielos och antropologen Katarina Graffman. Som vanligt kan man delta på plats, eller digitalt (enskild eller i grupp). Mer information och länk till anmälan finns på scb.se och kommer även inom kort i ett infomejl.
- I början av oktober påbörjas insamlingen av uppgifter till *Utvärdering, uppföljning och planering av den officiella statistiken 2025*. Två av blanketterna avser utvärderingen av kvaliteten i den officiella statistiken. Det mesta är sig likt från föregående år. Mer information kommer i samband med utskicket av blanketterna. (Underlag till SOS-rapporten.)
- En inbjudan till kurs i enkät- och frågekonstruktion har skickats ut till kontaktpersoner på SAM. Kursen är den 13 oktober (9.30 – 15.30) i SCB:s lokaler i Solna. Sista anmälningsdag är den 19 september.

Presentation av SOS-Q 2024 och introduktion till arbetet med SOS-Q 2025

Heather Bergdahl (SCB) presenterade rapporten SOS-Q 2024.

Diskussion om vilket stöd ger störst effekt som stöd till SAM?

- Seminarier inklusive utbildning och kurser om kvalitetskriterierna för att få en samsyn (helst online för större deltagande samtidigt som man missar interaktion och erfarenhetsutbyte med de andra)
- Dåligt med resurser för att fylla i utvärderingen. (konjunkturinstitutet)

Inför 2025 har det bland annat blivit följande ändringar:

- De tidigare frivilliga kommentarerna är obligatoriska numera. Gäller 1A och 1B (B3, B7, B10)

- Förbättrat instruktioner till kommentarerna
- Fråga B11 om jämförbarhet och sam användarhet har utgått
- Den tidigare uppföljningen av KvD:s aktualitet i enlighet med SCB:s föreskrifter och allmänna råd finns numera integrerat i formulär 1B.

Den årliga utbildningen inför SOS-Q hålls i oktober.

Ett inspel var om nyanställda/personer som inte gått utbildningen behöver vara med. Nackdelen är att utbildningen blir för grundläggande. En lösning kan vara att köra vartannat år med grundläggande nivå och vartannat år med mer avancerat innehåll. Flera uttryckte behovet för utbildningen för nyanställda. Men också gärna för andra eftersom förändringarna inte remitterades.

Analys/workshop körs om de tidiga resultatet i jan/feb.

SCB öppnar upp för att ta emot tankar om hur rapporten kan vidareutvecklas.

Nationella fördjupade kvalitetsutvärderingar enligt målbilden

Heather Bergdahl (SCB) presenterade ett första utkast på upplägg för nationella fördjupade kvalitetsutvärderingar

Tiden räckte inte till för diskussion men SCB välkomnar medskick efter mötet.

Presentation av resultat från RåDa:s enkät, diskussion och återkoppling

Anna Ardefors (SCB) presenterade resultatet från RåDa:s enkät. Se ppt-bilderna.

Deltagarna instämde i RÅDAs bedömning av var SAM befinner sig när det gäller samordning och dokumentation av metadata. Det upplevdes att nuläget motsvarar ett grovt medelvärde, baserat främst på uppskattningar

På frågan om en inventering har gjorts av vilka system SAM använder, bekräftade Anna att det redan har genomförts. Hon nämnde även några exempel på de frågor som ingick i enkäten som användes vid kartläggningen.

Flera aspekter kring metadata diskuterades:

- Vad räknas som metadata?
- Behovet av en tydlig definition lyftes fram.
- Metadata påverkas av vilka grupperingar som ska rapporteras till EU.
- Mikrodata och statistik är två olika typer av metadata.
- Både indata och utdata behöver dokumenteras.
- Det finns utmaningar med gemensamma mallar och standarder.

- Vissa urvalsundersökningar saknar dokumentation, särskilt gällande indelningar som beror på bransch.
- Det finns metadata på EU-nivå som borde kunna användas mer effektivt.
- Alla SAM har inte EU-data, men ett gemensamt ramverk vore önskvärt.
- Energimyndigheten uttryckte osäkerhet kring hur långt tillbaka i tiden man bör gå – det kan bli kostsamt och kräva systemförändringar.

Vilka steg behöver tas?

- Det föreslogs att RåDa bör bjuda in Digg till möten.
- Frågan om vilka SAM som deltar i revideringen av FN:s rekommendationer för kvalifikationer och standarder lyftes.
- Vikten av att dokumentera metadata gemensamt betonades – för att undvika att olika aktörer gör det på egna sätt.
- Metadata definierades enkelt som "data om data".
- För att data ska vara användbar för flera myndigheter krävs gemensamma definitioner, exempelvis SNI-koder.
- Frågan om tekniska lösningar för dataöverföring mellan myndigheter lyftes. SCB har en pågående frågeställning kring detta, vilket kan inkludera detta område.

Inom transportområdet finns redan en gemensam grunddata.

Frågan ställdes om hur man förhållit sig till tidsaspekten i enkäten. Svaret var att utgångspunkten varit nuläget, även om vissa tolkningar kan ha varierat.

Det noterades att mycket statistik har förändrats över tid, vilket påverkar jämförbarheten.

Summering och avslut

Nästa MoK-möte är 3 dec.